

N:o 243.

Af herr **A. A. Johansson** i Möllstorp m. fl., i anledning af Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning angående försäljning af brännvin.

Med anledning af Kungl. Maj:ts till innevarande års Riksdag afgifna proposition n:o 79 angående försäljning af brännvin, få vi härmed anföra följande.

Vi kunna icke finna, att förenämnda kungliga proposition motsvarar hvad i Riksdagens skrifvelse af den 12 maj 1902 afsågs i fråga om en med billighet och rättvisa öfverensstämmande fördelning af försäljningsavgifterna. I det obilliga förhållande, som nu gör sig gällande, att af brännvinsförsäljningsmedlen blott 37 öre pr invånare tillfaller landskommunerna, under det omkring sex kronor pr invånare tillfaller stadskommuner, är föga rättelse vunnen genom hvad Kungl. Maj:t föreslagit. Och äfven om man utgår från den förutsättningen, att brännvinsförsäljningsmedlen böra fördelas på de samhällens invånare, som konsumerat desamma, hvilket vi dock icke obetingadt vilja godkänna, så ställer sig saken dock otvifvelaktigt så, att en långt större del af spritvarorna konsumeras å landsbygden än den kvotdel af försäljningsavgifterna utgör, som efter Kungl. Maj:ts förslag skulle tillkomma landsbygdskommunerna.

Rent till det orimliga arta sig dessa förhållanden i en del köpingar och mindre städer, hvilka af försäljningsmedlen uppbära ända till 20 å 25 kr. pr invånare och stundom ännu mera och det oaktadt skulle efter Kungl. Maj:ts förslag under vissa förutsättningar få behålla nästan hela dessa belopp för obegränsad tid.

Ställer man sig på en medlande ståndpunkt, att behofvet om lindring i de kommunala skattebördorna bör i väsentlig grad göra sig gällande vid försäljningsafgifternas fördelning, så framkomma äfven synnerligen starka skäl för en annan fördelning än den af Kungl. Maj:t föreslagna.

Detta framgår redan af hvad i Kungl. Maj:ts proposition anföres å sid. 71, men de kommunala skattebördorna för landtkommunerna ställa sig dock vida mera betungande än där angifves, då man besinnar, att i de angifna siffertalen för landsbygden icke finnes hvarken utgiften för prästlöner eller den allmänna och den enskilda väghållningen; tagas äfven dessa poster med, så uppgå i de allra flesta landskommuner de kommunala skatterna till mer än tio gånger den allmänna bevillningen, och på icke så få ställen springa de upp till 15 à 20 gånger nämnda bevillning, utan att dock för landsbygden beredas samma fördelar i fråga om belysning och vattenledning m. m., som ofta ingå i städernas budgeter.

De talrika skatteobjekt, som för städerna uppstå därigenom, att de flesta statens ämbetsmän bo i städerna, att i städerna äro förlagda de allmänna läroverken, de flesta mera inkomstgivande bankinrättningar och en hel mängd andra allmänna institutioner, samt icke minst administration och kommunala skatter från själfva brännvinsförsäljningsbolagen, hvilka verka i hög grad till minskande af de kommunala bördorna å städernas invånare i förhållande till deras inkomster; så finnas alldeles icke giltiga skäl att för någon längre tid bibehålla den synnerligen ojämnas fördelning af försäljningsinkomsterna, som gör sig gällande efter Kungl. Maj:ts proposition.

Talande skäl finnas dock för, att minskningen i städernas och därmed jämförliga samhällens inkomster icke bör ske annorledes än småningom under en skälig öfvergångstid, som lämpligen torde böra bestämmas till 10 à 15 år.

På grund af hvad sålunda blifvit anfördt få vi härmed vördsamt föreslå,

att Riksdagen måtte besluta, det § 25 i Kungl. Maj:ts förslag till förordning angående försäljning af brännvin måtte få följande förändrade lydelse:

§ 25.

De afgifter, som enligt denna förordning inflyta för rättigheterna till detaljhandel med brännvin, äfvensom den nettovinst af rörelsen, som bolag enligt § 21 skall afstå, skola på följande sätt fördelas:

för stad som ej deltagar i landsting:
sex tiondelar tillfalla staden;
för stad som deltagar i landsting:
fyra tiondelar, dock ej mer än högst fyra kronor
för hvarje af stadens invånareantal efter näst föregående års folkmängdsuppgift, tillfalla staden;
återstoden insättes i statskontoret;
för landsbygdskommunerna:
hela beloppet insättes i statskontoret.
Af de andelar, hvilka — — — — —
— — — — — enligt § 11 icke blifvit upplåten.

Vidare anse vi, att som öfvergångsstadgande vore lämpligt förordna:

Har stad under försäljningsåret 1902—1903 haft större inkomster än som enligt § 25 skulle densamma tillfalla, skall den bibehållas vid samma inkomst till så stor del, att inkomsten för hvarje år efter det denna förordning trädt i gällande kraft endast nedsättes med $\frac{1}{20}$ årligen af det belopp, staden uppbar för försäljningsåret 1902—1903, intill dess beloppet nedgått till hvad i § 25 stadgas såsom gällande.

Detta öfvergångsstadgande skulle tillämpas på alla städer, vare sig de deltaga eller icke deltaga i landsting.

Formuleringen af detta öfvergångsstadgande, därest det vinner afseende, torde välvilligt företagas af det utskott, som har angifna fråga till behandling.

Stockholm den 28 mars 1905.

Adolf Johansson.

J. Eriksson,
Lindehult.

J. Enander.